

Projectplan

“Innovatie inzet Ervaringsdeskundigen Laaggeletterdheid bij gemeenten”

Auteur: projectleider Puk Witte

(o.b.v. eerdere versie kwartiermaker Arjan Beune)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding: aanleiding en doel van het project.....	2
Hoofdstuk 1: Opzet en organisatie van het project.....	5
Hoofdstuk 2: Innovatiekamers	10
Hoofdstuk 3: Productontwikkeling	13
Hoofdstuk 4: Onderzoek.....	16
Bijlage I Afspraken Innovatiekamers	17
Bijlage II Toelichting en startvragen innovatiekamers	20

Inleiding: aanleiding en doel van het project

ABC heeft reeds jarenlange ervaring met inzet van Taalambassadeurs respectievelijk ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid. Ze heeft de visie dat structurele inzet van ervaringsdeskundigen onder meer binnen een gemeentelijke context sterk kan bijdragen aan het oplossen van laaggeletterdheid vraagstukken.

De afgelopen jaren is de vraag naar ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid flink gegroeid en worden zij steeds meer gevraagd door partners, variërend van gemeenten en ziekenhuizen tot landelijke en regionale organisaties als ministeries, Stichting Lezen & Schrijven, Pharos en van woningcorporaties tot allerlei maatschappelijke organisaties. De bijdrage van ervaringsdeskundigen varieert van werving van nieuwe cursisten, presentaties gericht op bewustwording of het participeren in testpanels tot meedenken over beleid over taboedoorbreking. In het nieuwe rijksbrede programma *Tel mee met Taal 2020 – 2025* is het belang van ervaringsdeskundigen onderkend en onderdeel van de nieuwe aanpak 2020 – 2025. Dat is winst!

Dalend aanbod en veranderende lokale context

Tegelijkertijd is het voor Stichting ABC steeds moeilijker geworden om voldoende nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te vinden. Er zijn steeds minder NT1-klassen waar TA's gevonden kunnen worden. Daarnaast waren voorheen de roc's de vaste partner in het vinden, enthousiasmeren en lokaal mee ondersteunen van ervaringsdeskundigen. Tot zo'n 10 jaar geleden had je daardoor een goed functionerend netwerk om ervaringsdeskundigen te vinden, enthousiasmeren en er was voldoende kwalitatief goede ondersteuning in de regio aanwezig. Door o.a. de decentralisatie van het beleid, forse daling van de budgetten en de marktwerking van de educatiebudgetten is die rol van roc's in veel regio's flink veranderd.

Gelukkig zijn sommige roc's nog erg actief met de inzet van Taalambassadeurs, maar op de meeste plaatsen is dat veel minder geworden of zelfs gestopt. Het werven en opleiden van nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid is daarmee flink gedaald en op veel plekken staat goede lokale ondersteuning onder druk. Wel zien we, voornamelijk op regionaal en lokaal niveau, dat rond bijvoorbeeld Taalhuizen kleine aantallen groepjes laaggeletterden (NT1) activiteiten ontplooiën voornamelijk gericht op voorlichting. Onbekend is of die ervaringsdeskundigen ondersteuning en begeleiding krijgen ten aanzien van hun eigen ontwikkeling.

Om het tij te keren zijn nieuwe werkwijzen nodig om ondanks de geringe omvang van NT1 cursisten, nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te vinden, te enthousiasmeren en te ontwikkelen. Bovendien is er beleid nodig hoe de ervaringsdeskundigen lokaal goed ingebed kunnen worden. Gezien de decentralisatie van de educatiebudgetten is de rol van de gemeente voor een goede inbedding alleen maar crucialer geworden.

Ontwikkelen van nieuwe structurele werkwijze

Stichting ABC heeft van Tel mee met Taal een bijdrage gekregen om te zoeken naar manieren waarop binnen de context van de nieuwe gedecentraliseerde werkwijze rond educatie, blijvend aan de groeiende vraag van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid kan worden voldaan.

Stichting ABC heeft hiertoe het project “Innovatie inzet Ervaringsdeskundigen Laaggeletterdheid bij gemeenten” opgezet. Binnen dit project gaat op verschillende plekken in het land gezocht worden naar innovatieve werkwijzen om de inzet en werving van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te bevorderen. De looptijd van de uitvoering is van begin oktober tot tenminste eind 2020.

Het project gaat zwaluwstarten met een ander ABC-project waarbinnen is geëxperimenteerd met inspraak van ervaringsdeskundigen op de gemeentelijke aanpak van de bestrijding van laaggeletterdheid.

Project Inspraak in gemeenten Breda, Hoorn, Kerkrade en Rotterdam

Het rijksbrede programma Tel mee met Taal van de ministeries OCW, VWS, SZW en BZK heeft in 2018/2019 een subsidie toegekend aan Stichting ABC om in 4 gemeenten een vorm van inspraak door Taalambassadeurs uit te proberen, het Project Inspraak. Dat was een soort voorloper van het huidige omvangrijkere onderzoek. In september 2019 is de laatste stuurgroep-bijeenkomst van Project Inspraak en wordt het project afgerond. Dit project heeft inzicht gegeven in wat belangrijke randvoorwaarden zijn om nieuwe pilots op te starten in een gemeente en het competentieprofiel van Taalambassadeurs verder aangevuld.

Doelen van het project

Binnen het project zijn er voor de losse *innovatiekamers* twee doelen:

1. Vinden, opleiden en inzetten van nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid
2. Ontwikkelen en toepassen werkwijze duurzaam inbedden ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid in lokaal beleidssysteem

Deze doelen worden nader toegelicht in hoofdstuk 2.

Aanvullend zijn er voor het project *overkoepelend* twee doelen:

1. Vergroten kennis over duurzame inzet van lokale ervaringsdeskundigen

Het ontwikkelen van meer inzicht (met gemeenten en andere partners) in hoe lokaal ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid gevonden en opgeleid kunnen worden en hoe zij een meerwaarde hebben in het lokale beleidssysteem. De verschillende innovatiekamers beschrijven hun werkwijze met daarin hun geleerde lessen. Alle 14 beschrijvingen van de innovatiekamers worden gebundeld met een leeswijzer en conclusies erbij zodat deze hergebruikt kan worden door gemeenten of andere organisaties.

2. Ondersteunende rol landelijk ABC verbeteren

Met dit project verbetert stichting ABC de huidige trainingen en materialen voor ervaringsdeskundigen, beleidsmakers en ondersteuners en breidt deze verder uit. Stichting ABC is voornemens om hiermee haar rol als trainer en kennispartner voor de lokale inzet ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid uit te testen, naast de rol van organisator van landelijke ontmoetingsdagen van ervaringsdeskundigen en lobby.

Samen optrekken

In de zomer is door de kwartiermaker met 5 landelijke organisaties (CINOP, SPN/KB, Sardes en Stichting Lezen & Schrijven) gesproken of ze een deel van de pilots wensten te trekken en hen is gevraagd aan te geven aan welke gemeenten ze denken voor een pilot en waarom. Met de landelijke partners zal gedurende de gehele looptijd van het project intensief samengewerkt worden.

Werken met meerdere landelijke organisaties heeft twee inhoudelijke en één beheersmatige redenen, te weten:

1. Hoger innovatief vermogen

De verschillende landelijke organisaties brengen hun eigen expertises en netwerken in en daarmee creëer je meer mogelijkheden dat er verschillende succesvolle wervingsstrategieën ontwikkeld worden. Dit vergroot de keuzemogelijkheden voor gemeenten later. De uitwisseling van kennis en ervaringen wordt gedurende het onderzoek ook actief gestimuleerd.

2. Meer bewustwording en impact

Door meerdere landelijke partijen sterk te betrekken en hun netwerk (en communicatiemogelijkheden) in te zetten, wordt het kennisniveau over inzet van ervaringsdeskundigen breder verspreid. Dit verhoogt de kans op verduurzaming van het concept op landelijk niveau.

3. Vermindert een belangrijk risico

Vanuit beheersmatig oogpunt is de omvang van 14 pilots tegelijk opzetten zodanig veel – in ook nog een relatief korte tijd - dat het risico te groot wordt geacht om het bij één partij te leggen.

Hoofdstuk 1: Opzet en organisatie van het project

De kwartiermaker van het project, te weten Arjan Beune, heeft in de maanden juli, augustus en september 2019 het project voor de verschillende onderdelen uitgewerkt. Daarnaast heeft hij stichting ABC geassisteerd bij het vinden van de samenwerkingspartners en de uiteindelijke projectleider. Vanaf 1 oktober staat de projectorganisatie en kunnen de 14 innovatiekamers en de landelijk projectleider starten. In dit projectplan wordt het doel, de opzet en de werkwijze van het project beschreven.

De vier pijlers van het project

Het project heeft vier pijlers: de centrale projectaansturing, de veertien innovatiekamers, productontwikkeling en een overkoepelend onderzoek.

1. Werkplan en (opbouw) projectorganisatie

Om het project te leiden is een projectorganisatie ingericht. Door stichting ABC is in eerste instantie een kwartiermaker en nu een projectleider aangetrokken om deze pijler invulling te geven. In dit hoofdstuk wordt deze pijler verder beschreven.

2. 14 innovatiekamers met (duurzaam ingebedde) nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid en wervingsstrategieën

Het onderzoeken van mogelijke nieuwe wervingsstrategieën en manieren om ervaringsdeskundigen lokaal in te bedden, gebeurt binnen 14 innovatiekamers. Deze innovatiekamers bestaan uit een groepje lokale partners, waaronder vaak de gemeente, die met elkaar de doelen van dit project onderschrijven en zich met elkaar in gaan spannen deze te behalen. Deze pijler wordt verder beschreven in hoofdstuk 2 van dit projectplan.

3. Productontwikkeling: uitbreiding en up-date van training + materialen

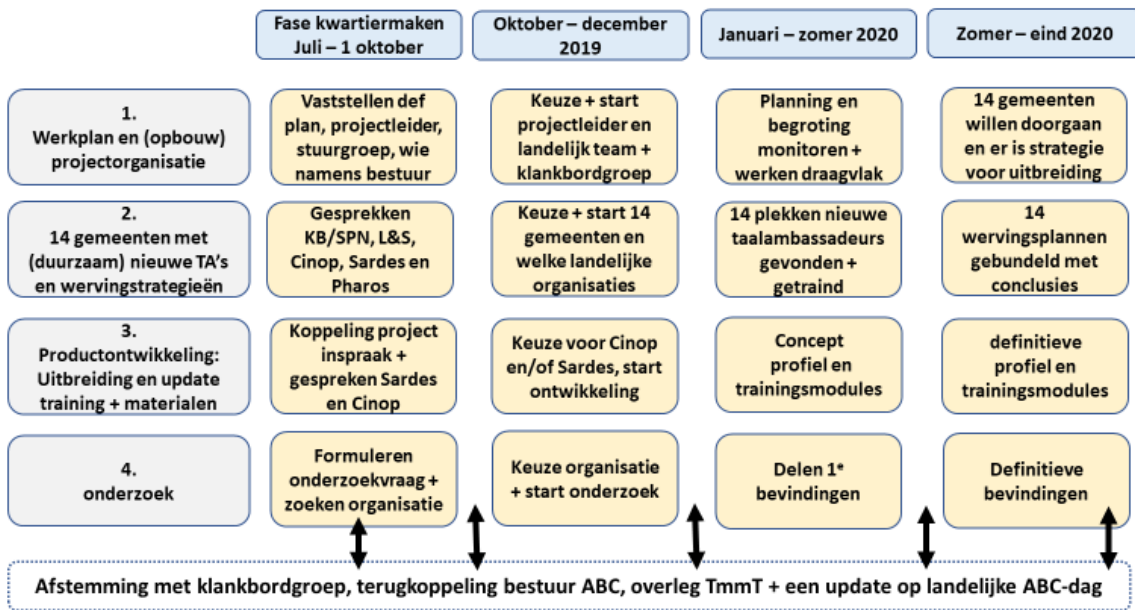
Om ervaringsdeskundigen, ondersteuners en ambtenaren voor te bereiden op hun rol, is een vorm van training vereist. Voor een deel is hier reeds materiaal voor ontwikkeld dat geactualiseerd dient te worden, voor een ander deel moet dit nog ontwikkeld worden. Deze pijler wordt verder beschreven in hoofdstuk 3 van dit projectplan.

4. Onderzoek

De ervaringen en inzichten ten aanzien van werving en inbedding van de ervaringsdeskundigen binnen van de 14 innovatiekamers, worden – waar mogelijk met samenvattende conclusies – gebundeld. De innovatiekamers worden daarom op verschillende momenten bevraagd. Een onderzoeksbureau zal voor stichting ABC de opbrengsten van de kamers analyseren en op basis daarvan een onderzoeksrapport opstellen. Deze pijler wordt verder beschreven in hoofdstuk 4 van dit projectplan.

Hierna zijn de vier pijlers van het project schematisch weergegeven, met daarbij een nadere invulling en planning binnen de looptijd van het project. In de volgende hoofdstukken worden de pijlers 2 t/m 4 nader beschreven.

4 pijlers project “Structurele lokale inzet Taalambassadeurs als ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid”

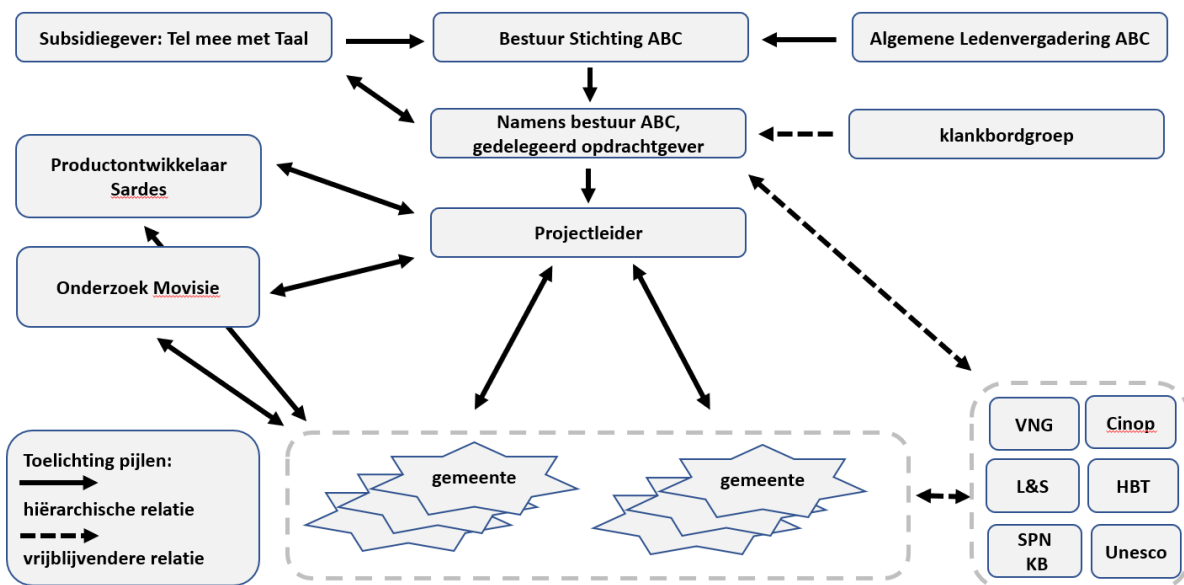
De organisatie

Voor dit project wordt er enerzijds samengewerkt met landelijke onderwijsontwikkelaars en met onderzoekers die veel expertise hebben rond laaggeletterdheid, maar ook met andere landelijke partners die gewend zijn samen te werken met gemeenten en hun lokale netwerken. Zij bundelen veel kennis en expertise om het leren en innoveren te versnellen. Anderzijds is de expertise en lokale kennis binnen de veertien innovatiekamers verspreid door Nederland essentieel om nieuwe wegen te vinden om meer ervaringsdeskundigen te werven, hoe zij lokaal een “thuis” kunnen krijgen en op welke wijze de inzet, begeleiding en financiering op een duurzame manier in het lokale beleidssysteem verankerd kan worden. Zo worden de lokale en landelijke expertise en mogelijkheden maximaal benut om van elkaar te leren en de geleerde lessen op te tekenen.

De organisatie en werkwijze van het project heeft kenmerken van een matrixorganisatie waar een open cultuur is waar men van elkaar wil leren en ontwikkelen. Niet de organisaties staan centraal maar de doelstellingen en om samen te ervaren hoe de doelstellingen het best bereikt kunnen worden.

Hierna volgt een schema waarin de relaties tussen de (delen van) organisaties worden toegelicht. Telkens wanneer een nieuwe organisatie in de opsomming terugkomt, zullen de taken ervan worden beschreven.

Schematisch overzicht "Innovatie inzet Ervaringsdeskundigen Laaggeletterdheid bij gemeenten"

Relatie subsidiegever, bestuur ABC, ALV en gedelegeerd opdrachtgever namens bestuur

Bij het rijksbrede programma Tel mee met Taal van de ministeries OCW, SZW, VWS en BZK heeft het bestuur van Stichting ABC in 2018 een subsidieaanvraag gedaan om een nieuwe stap het zetten in het vinden, opleiden van ervaringsdeskundigen en hoe deze lokaal te verankeren. Eind mei 2019 heeft Tel mee met Taal formeel akkoord gegeven op de aanvraag waarna Stichting ABC in juni 2019 aan de slag kon. In de subsidieaanvraag zijn afspraken gemaakt welke doelen bereikt gaan worden, welke producten worden ontwikkeld en wat de financiële onderbouwing hiervan is.

Namens het bestuur van ABC is een commissie ingesteld die als gedelegeerd opdrachtgever zal functioneren namens het bestuur. In deze commissie zitten in ieder geval Ria van Ras, Jos Niels, Rob Weijers, Wil van Dijk, Geert Hoogeboom en Arjan Beune.

De gedelegeerd opdrachtgever legt verantwoording af aan het bestuur van ABC en het bestuur van ABC legt vervolgens verantwoording af aan de jaarlijkse algemene ledenvergadering van ABC over de aanpak en voortgang van het onderzoek.

Met de subsidiegever en de gedelegeerd opdrachtgever is enkele malen per jaar overleg over de voortgang van het onderzoek en worden eventuele wijzigingen in de aanpak en financiële onderbouwing onderling doorgesproken en waar nodig wordt er formeel goedkeuring op gevraagd. Aan het einde van het project zal de gedelegeerd opdrachtgever zorgdragen voor een deugdelijke inhoudelijk en financiële verantwoording die het bestuur formeel in het eerste kwartaal 2020 aan de subsidiegever zal verzenden.

Taken Bestuur ABC

- toezichhouden op de gedelegeerd opdrachtgevers
- meedenken in strategie naar de toekomst toe
- verantwoorden richting algemene ledenvergadering ABC en subsidieverstrekker TmmT.

Taken gedelegeerd opdrachtgever

- Aansturen projectleider
- Verantwoording afleggen aan bestuur ABC (inclusief verslaglegging)
- Afstemming met TmmT en strategie voor vervolg ontwikkelen
- Communicatie en draagvlak binnen ABC en belangrijke stakeholders organiseren.

Relatie gedelegeerd opdrachtgever en projectleider en met klankbordgroep

De gedelegeerd opdrachtgever en de projectleider hebben eens in de twee maanden overleg. Daarin wordt de voortgang van het project besproken en de te nemen stappen om op koers te blijven rond planning, strategie en draagvlak. Ook worden daarin belangrijke gesprekken voorbereid als met Tel mee met Taal, bestuur ABC en algemene ledenvergadering ABC en de klankbordgroep.

De klankbordgroep heeft als functie de gedelegeerd opdrachtgever en projectleider van advies te voorzien over de aanpak en strategie van het project. In de klankbordgroep zitten in ieder geval experts uit het laaggeletterdheidsveld, gemeentelijke beleidsveld en wetenschap en directievertegenwoordiging van de 4 landelijke organisaties die als partner aan het project verbonden zijn (Sardes, Cinop, Koninklijke Bibliotheek (KB)/Samenwerkende Provinciale Organisaties (SPN) en Stichting Lezen & Schrijven (L&S). Zij allen zitten er zonder last of ruggespraak in. De klankbordgroep komt 2 a 3 keer per jaar samen en zal begin november 2019 voor het eerst samenkomen.

Taken projectleider

- sturen op afgesproken doelen (innovatiekamers, productontwikkeling en onderzoek), resultaten en budget
- verzorgen van voortgangsrapportages voor gedelegeerd opdrachtgever en TmmT, secretaris van de klankbordgroep.
- ondersteunen interne communicatie binnen ABC en externe communicatie
- faciliteren kennisdeling en innovatie binnen landelijke en lokale partijen
- draagvlak binnen landelijke organisaties en lokale partijen stimuleren
- opstellen eindverantwoording project

Taken klankbordgroep

- zonder last of ruggespraak de gedelegeerd opdrachtgevers en projectleider van advies voorzien over voortgang en strategie van het project

Relatie projectleider, landelijke partners en 14 innovatiekamers

Elke innovatiekamer heeft 1 lokale projectleider van of namens een lokale organisatie. Hij/zij is verantwoordelijk voor het behalen van de gemaakte afspraken binnen de innovatiekamer en stelt de verantwoording op voor de besteding van de middelen, stimuleert een open leercultuur en heeft extra aandacht van de rol van de gemeente i.v.m. duurzame inzet en inbedding in het lokale netwerk.

De projectleider stuur namens ABC de vier pijlers van het project aan. Zij is voor de projectleiders van de innovatiekamers en voor de gekozen organisaties voor het onderzoek en de productontwikkeling de contactpersoon vanuit stichting ABC. Zij ondersteunt en stimuleert de lokale partijen in het behalen van de projectdoelstellingen en de gemaakte afspraken en is verantwoordelijk voor de communicatie met de lokale partijen. De projectleider bevordert actief een open cultuur om dilemma's en kansen onderling te bespreken, naast kennisdeling en innovatie. De 14 lokale projectleider van de innovatiekamers komen minimaal eens per half jaar samen voor kennisdeling en onderlinge inspiratie. De eerste keer zal plaatsvinden vlak nadat de 14 innovatiekamers van start zijn gegaan.

De landelijke organisaties stimuleren kennisdeling en innovatie binnen de innovatiekamer(s). De bestaande (interne) bijeenkomsten en overlegstructuren worden zoveel mogelijk benut. Het doel is om de inzet van Taalambassadeurs als ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid in zowel de lokale context als werkwijzen van landelijke organisaties organisch te laten opgaan. Denk hierbij aan mogelijkheden variërend van het benutten van eigen nieuwsbrieven, websites en het ontwikkelen van content hiervoor, bijeenkomsten als Week van Alfabetisering, landelijke dag basisvaardigheden als ook aansluiten bij interne overleggen en beleidsontwikkeling.

Taken organisaties productontwikkeling en onderzoek

- deelname klankbordgroep
- uitvoeren opdracht binnen gestelde budget + verantwoording besteding van de middelen
- actieve houding in kennisdeling, innovatie en vergroting draagvlak
- inzet eigen communicatiemogelijkheden en structuren voor vergroting draagvlak en informatiedeling

Taken landelijke organisaties m.b.t. innovatiekamers

- aanspreekpunt voor lokale contactpersoon van de innovatiekamers
- ondersteunen van innovatiekamers op behalen van de doelen
- actieve houding in kennisdeling, innovatie en vergroting draagvlak zowel landelijk en binnen en tussen de verschillende innovatiekamers.
- inzet eigen communicatiemogelijkheden en structuren voor vergroting draagvlak en informatiedeling

Taken (lokale projectleider) innovatiekamer

- eerste aanspreekpunt voor landelijke projectleider en andere partners voor de innovatiekamer
- uitvoeren doelen binnen gestelde budget + verantwoording besteding van de middelen
- deelname landelijke kennisdelingsdagen innovatiekamers
- actieve houding in kennisdeling, innovatie en vergroting draagvlak zowel binnen de eigen innovatiekamer als breder
- inzet eigen communicatiemogelijkheden en structuren van het lokale netwerk voor vergroting draagvlak en informatiedeling

Hoofdstuk 2: Innovatiekamers

Binnen het project zullen 14 innovatiekamers zoeken naar innovatieve en duurzame werkwijzen voor de inzet en werving van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid

Hoofddoelen van de innovatiekamers

De 14 innovatiekamers krijgen als opdracht twee hoofddoelen mee:

3. Vinden, opleiden en inzetten van nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid
4. Ontwikkelen en toepassen werkwijze duurzaam inbedden ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid in lokaal beleidssysteem

Het eerste doel wordt geconcretiseerd met de inzet om per innovatiekamer 7 a 10 nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te werven en op te leiden met een diversiteit in achtergronden zoals etniciteit en leeftijd en vaardigheidsniveau. Het doel is om de groep min of meer een weerspiegeling te laten zijn van de lokale gemeenschap van laaggeletterden. Hiermee wordt het beschikbare aantal ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid direct groter en diverser. In elke innovatiekamer wordt gewerkt aan een strategisch wervingsplan voor gemeenten en aanbieders voor de systematische aanpak van werving van ervaringsdeskundigen. Hierbij kan onder meer gebruik gemaakt worden van recent ontwikkelde instrumenten Lost Lemon en Klasse en geëxperimenteerd worden met werving via de stap van mentoring (potentiële taalambassadeur start als oud-deelnemer met het wegwijzen maken van nieuwe deelnemers in de educatie). Uiteraard zijn nieuwe of hervonden effectieve wervingspraktijken bijzonder welkom. De trainingen en trainingsmaterialen van ABC voor het opleiden ervaringsdeskundigen, ondersteuners en beleidsmakers worden benut voor het opleiden. De leerervaringen bij het vinden, opleiden en inzetten van de ervaringsdeskundigen worden opgetekend en vormen input voor het onderzoek dat er binnen dit project wordt gedaan (zie ook hoofdstuk 4). Andere gemeenten en organisaties kunnen hier later gebruik van maken, zodat de kennis over inzetten van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid zich als een inktvlek over Nederland gaat verspreiden.

Het tweede doel is om een lokale structuur op te bouwen en een werkwijze te ontwikkelen waarbij er structureel een lokale groep van ervaringsdeskundigen betrokken en is en de ervaringsdeskundigen in verschillende rollen¹ regelmatig worden ingezet. De gemeente is hierin betrokken als partner. Ook is er een “thuis” voor de ervaringsdeskundigen en die ook zorg draagt voor de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning. Belangrijke vragen hierbij zijn:

- hoe organiseer je inbedding lokaal op een duurzame manier?
- wie neemt lokaal de ervaringsdeskundigen onder zijn hoede?
- hoe worden ervaringsdeskundigen in het netwerk duurzaam en regelmatig ingezet?
- hoe kunnen ervaringsdeskundigen gewaardeerd worden (materieel en immaterieel)?
- hoe zorgen we voor continuïteit in de bemensing met ervaringsdeskundigen?

Keuze, werving en verdeling gemeenten

Omdat er wordt aangesloten bij bestaande netwerken ligt het voor de hand dat waarschijnlijk bij alle 14 innovatiekamers de bibliotheken en stichting Lezen&Schrijven een rol hebben. Zij zijn reeds al

¹ Het betreft de 4 rollen van ervaringsdeskundigen waarvoor ABC nu trainingen heeft ontwikkeld, te weten de rol rond taboedoorbreking, werven nieuwe deelnemers, tester van communicatie uitingen en inspraak bij beleidsontwikkelingen.

jaren bij vele (innovatieve) taalnetwerken en gemeenten actief. Bij de verdeling van de pilots voor de landelijke organisaties wordt gekeken wat het meest logisch past. Uiteindelijk draait het erom dat men lokaal en nationaal de handen ineen wil slaan om het beste resultaat te bereiken.

Op basis van de ervaringen van het project *Inspraak* en vele gesprekken met verschillende experts, zijn er 4 belangrijke kenmerken waar een gemeente/organisatie aan moet voldoen, wil deze mee kunnen doen in een pilot:

1. Gemeente is enthousiast en is geïnteresseerd in duurzame aanpak

De basisvoorwaarde is of de gemeente interesse heeft om ervaringsdeskundigen regelmatig in te gaan zetten en mee wil helpen aan een duurzame verankering in het lokale netwerk.

2. Netwerk is enthousiast en heeft potentiële plekken

Het lokale netwerk is enthousiast, er is een organisatie die lokaal de trekker wil zijn en de ervaringsdeskundigen een “thuis” wil geven. Tot slot zijn er in het netwerk plekken waar potentiële ervaringsdeskundigen regelmatig over de vloer komen en waar dus een vertrouwensband mee is. Dit is voordelig om hen in een relatief korte termijn te kunnen werven.

3. Kwaliteit en goede rolverdeling is mogelijk

Er is lokaal een geschikte (en beschikbare) projectleider, al dan niet in dienst van de lokaal trekkende organisatie en is er een goede rolverdeling mogelijk tussen landelijke organisaties en de lokale organisaties. Het gaat om bestaande structuren en netwerken versterken en niet om elkaar verdringen of irritatie bij bijvoorbeeld gemeenten en andere partners creëren.

4. Een goede spreiding en afspiegeling van gemeenten is gewenst

Een geografische spreiding door Nederland en variatie in grotere en kleinere gemeenten is gewenst. De eerste 3 genoemde kenmerken van potentiële pilot-gemeenten zijn echter leidend.

De landelijke organisaties die als partner betrokken zijn, hebben een voorraadlijst gemaakt van potentiële gemeenten op basis van deze kenmerken. Deze worden benaderd, indien zij openstaan voor deelname worden ze gevraagd een contract te tekenen, waarmee zij instemming met de voorwaarden die er gesteld worden voor deelname. Zie bijlage I.

Het centrale kader van waaruit de 14 innovatiekamers werken

De 14 innovatiekamers werken uit een centraal kader dat bestaat uit onderstaande elementen:

1. Er wordt aangesloten bij bestaande (taal)netwerken, bestaande werkwijzen en contacten worden (waar logisch) benut. De deelnemende organisaties (lokaal en landelijk) scharen zich achter de twee hoofddoelstellingen en zijn bereid voorbij eigen organisatorische belangen te kijken. In concreto betekent dit o.a. een open gesprek over rolverdeling tussen organisaties om te kijken wie het beste bepaalde taken op zich kan nemen, zowel lokaal als landelijk en open houding in de fase van uitvoering rond kennisdeling en kennisontwikkeling.
2. De visie en benodigde cultuur en attitude van de gemeentelijke organisatie (en vervolgens het lokale netwerk) is leidend voor de keuze van gemeenten en wijze van toepassen en inbedden van

ervaringsdeskundigen binnen het lokale beleidssysteem (zie ook onderdeel “kenmerken potentiële gemeenten”)

3. Vanuit stichting ABC is deels al een competentieprofiel en beschrijving van de 4 rollen van Taalambassadeurs aanwezig. Deze is leidend (en deze worden gedurende het onderzoek geüpdate en uitgebreid). Het zijn de rollen:
 - I. Werver van nieuwe deelnemers van (digi)taaltrajecten²,
 - II. Voorlichter,
 - III. Tester van (communicatie)materiaal en
 - IV. Betrokkene bij inspraak.
4. Vanuit stichting ABC is er (en wordt aangevuld en geüpdatet) een competentieprofiel van de ondersteuner, trainer en beleidsmedewerker en deze zijn leidend. NB - het deel van de beleidsmedewerker is nieuw en wordt ontwikkeld als onderdeel van het project.
5. De trainingsmodules van de Taalambassadeurs en die van de ondersteuner en beleidsmedewerkers zijn leidend. NB - het deel van de beleidsmedewerker is nieuw en wordt ontwikkeld als onderdeel van het project.
6. Er komt een onderzoek over voortgang en geleerde lessen over wat werkt en niet werkt. De deelnemende innovatiekamers zijn verplicht hier aan mee te werken. Vragen die hierbij aan bod komen zijn:
 - Rollen, taken, competentieprofielen van ervaringsdeskundigen, ondersteuners en (lokale) beleidsmedewerkers.
 - Wat van samenwerkingspartners en ABC wordt verwacht;
 - Wat is de benodigde lokale, regionale en landelijke ondersteuningsstructuur, inclusief welke rol, werkwijze en organisatiestructuur van ABC past hier het beste bij.

Beschikbare budgetten

Voor elke regio is ondersteunende financiering beschikbaar om de pilot mogelijk te maken, deze financiering is aanvullend op de eigen financiering van de samenwerkende organisatie. Per pilotregio is er in totaal aanvullend 20.000 euro beschikbaar voor de volgende onderdelen:

- experimenteerruimte (wijze van) vergoeding van de inzet van ervaringsdeskundigen
- trainingen van ervaringsdeskundigen
- (extra) personele inzet voor projectleiding, werving, coördinatie, communicatie en overleg
- huur ruimtes, overleg- en reiskosten

De kosten voor de inzet van trainers neemt stichting ABC voor haar rekening en komen bovenop de hiervoor genoemde financiering. Buiten de financiering van 20.000 euro en de kosten voor de inzet van de trainers neemt stichting ABC geen eventuele andere kosten van de innovatiekamers voor haar rekening.

² Als we spreken over taaltrajecten in het stuk, kan dat ook – in combinatie met - reken en/of digitale vaardigheden zijn.

Hoofdstuk 3: Productontwikkeling

De derde pijler van het project is het - waar nodig - updaten van de trainingsmaterialen en voor enkele modules een deels of geheel nieuw trainingsprogramma op te zetten. In totaal zijn er 5 modules onderscheiden. Sommigen zijn al klaar en dienen een update te krijgen, voor andere zijn er al elementen ontwikkeld en voor sommige nog helemaal niet.

Dit allemaal passend in het huidige kader en de huidige structuur rond trainingen van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid. Het is daarbij zaak om niet alleen (op delen) een inhoudelijke verdieping en uitbreiding te maken, maar het ook zodanig te maken dat het materiaal ook toegankelijk is voor een buitenstaander die niet meteen inhoudelijk expert is.

Voor alle uitwerkingen wordt in principe zowel de structuur, de didactische wijze en de “look en feel” gevolgd van de training en handleiding van de bestaande training “Zegt t voort”. Hank Gronheid (inhoudelijk expert en vrijwilliger binnen Stichting ABC) was één van de opstellers hiervan en zal voor deze opdracht de inhoudelijk adviseur zijn waarmee de ontwikkelaar inhoudelijk zal afstemmen (m.u.v. module “beleidsmedewerker en Ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid”)

De herijking en uitbreiding van trainingen van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid bestaat in ieder geval uit de volgende onderdelen:

- 1. Raamwerk rol, taken competentieprofiel ervaringsdeskundige, ondersteuner en beleidsmedewerker (gereed eind 2019)*
Ontwikkeling van een raamwerk van de rol, taken en competentieprofiel voor de 6 rollen van de 5 modules, zodat het een samenhangende geheel wordt.
Dat betekent uitleg van de rollen, taken, competentieprofielen:
 - ondersteuners van ervaringsdeskundigen op gebied van: werving, voorlichting, testen, en bij inspraak
 - ervaringsdeskundigen aan de slag op gebied van: werving, voorlichting, testen en inspraak gemeentelijk beleid
 - beleidsmedewerkers in samenwerking met ervaringsdeskundigen, in het bijzonder op het gebied van de rol bij inspraak.
- 2. Matchmaker (werktitel) (gereed in 2e kwartaal 2020)*
Ontwikkeling van een overzichtelijk en toegankelijk product waarmee een ondersteuner van ABC snel kan achterhalen in hoeverre de laaggeletterde matcht met één van de vier genoemde rollen (werving, voorlichting, testen, inspraak). Logischerwijs sluit dit aan bij het raamwerk van rol, taak en competentieprofiel.
- 3. Ervaringsdeskundige als werver en voorlichter (gereed in 2e kwartaal 2020)*
Actualisering van training “Zegt t voort” (zowel lesmateriaal voor cursist als voor de trainer).
- 4. Ervaringsdeskundige als tester (gereed in 1^e kwartaal 2020)*
Ontwikkeling van de training “Ervaringsdeskundige als tester”. (zowel lesmateriaal voor cursist als voor de trainer)
- 5. Ervaringsdeskundige bij inspraak (gereed in 1^e kwartaal 2020)*
Ontwikkeling van de training “Ervaringsdeskundige bij inspraak”. (zowel lesmateriaal voor cursist als voor de trainer). Hierbij worden de opbrengsten van project “Inspraak” en de opzet en didactiek die voor de cursus “Zegt t voort” is ontwikkeld, gebruikt.

6. *Ondersteuner van Ervaringsdeskundige (gereed in 1^e kwartaal 2020)*
Ontwikkeling van de training “Ondersteuner van Ervaringsdeskundige” in al zijn rollen tot een handzaam geheel, waarbij de training voor de rol bij inspraak (zoals bekend maken met gemeentelijke politiek, formuleren van vragen etc.), geheel nieuw ontwikkeld zal moeten worden. (zowel lesmateriaal voor cursist als voor de trainer)

7. *Beleidsmedewerker en Ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid (gereed eind 2020)*
Ontwikkeling van de training voor “Beleidsmedewerker en Ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid”. Dit is een geheel nieuwe training waar nog weinig informatie voor voorhanden is. De training heeft in ieder geval de volgende elementen die in verschillende hoofdstukken zullen terugkomen:
 - a) Inzicht in de verschillende rollen van ‘ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid’, de wijze waarop je hen kan inzetten in je gemeente en netwerk. Daarnaast inzicht hoe intern draagvlak te verwerven in andere beleidsterreinen naast die van educatie.
 - b) Praktijkvoorbeelden van de verschillende rollen (werver, voorlichter, tester, bij inspraak) en hoe deze in de praktijk zijn verankerd in de gemeentelijk werkwijze (inclusief wijze van financiering).
 - c) Weten op welke manier je het beste kan verbinden en communiceren met ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid. Kennis over welke type vragen je hen kan stellen en hoe je ze mee kan laten denken, hoe je je kunt verplaatsen in hun wereld, etc.
 - d) Kennisdeling over belangrijke elementen die nodig zijn om een groep Ervaringsdeskundigen op te starten binnen je gemeente (d.w.z. conclusie van de huidige pilot 14 gemeenten, beschikbaar laatste kwartaal 2020) en hoe het duurzaam belegd kan worden.

Hierbij hoeft niet perse de didactische opbouw aangehouden te worden van “Zegt t voort” maar kan een andere vorm van leren gekozen worden, bijvoorbeeld online leren. Welk vorm en welke inhoud het meest geschikt is, wordt uitgevraagd bij de gemeenteambtenaren die deelnemen in de 14 pilots van ABC en de VNG.

Het is de bedoeling dat de huidige Taalambassadeurs en ondersteuners zich herkennen in het nieuwe trainingsopzet en er zeker ook enthousiast over worden. Hetzelfde geldt voor de module voor beleidsmedewerkers. Daarom vragen we de ontwikkelaar deze inspraak mee te nemen in de aanpak van de productontwikkeling.

Beschikbaar budget

In totaal is er voor de productontwikkeling maximaal 48.000 euro (inclusief btw) beschikbaar. Stichting ABC neemt de vormgeving voor haar rekening. De betaling van de producten zal in vier gelijke tranches geschieden, te weten bij start, na 1^e kwartaal 2020, 3^e kwartaal 2020 en nadat de laatste producten volgens de landelijke projectleider naar tevreden zijn opgeleverd.

Overzicht modules trainingen voor ervaringsdeskundige, ondersteuner en beleidsmedewerker

	Beschrijving van rol, taken en competentieprofiel	Training map voor cursist	Training en Trainingsmap voor trainer	Toelichting
1^e module Ervaringsdeskundige als werver en als voorlichter	Deels in handleiding "Zegt t voort"	Ja, in training "Zegt t voort" Er is ook een verdiepingscursus "Dat raakt" over hoe ervaringsdeskundigen authentiek kunnen blijven vertellen. Deze is door Hank Grondheid ontwikkeld in opdracht van OU/Paula Gouw	Ja, in handleiding "Zegt t voort"	Zit in cursus "Zegt t voort". Er is ook een kennismakingsspel en krachtenspel voor introductie
2^e module Ervaringsdeskundige als tester	Nee. Is niet aanwezig. Wellicht deels beschreven in handleiding.	Onbekend welke bruikbare informatie project inspraak oplevert	Ja, er is een handleiding trainer / begeleider	Er is ook een factsheet L&S over eenvoudige taal Er is een folder 'heldere taal' van ABC
3^e module Ervaringsdeskundige bij inspraak	Onbekend welke bruikbare informatie project inspraak oplevert	Onbekend welke bruikbare informatie project inspraak oplevert	Onbekend welke bruikbare informatie project inspraak oplevert	Er is materiaal beschikbaar van Mirjam Gilhuis
4^e module Ondersteuner van Ervaringsdeskundige	Ja, Hank Grondheid zoekt dit op	onbekend	Deels in handleiding "Zegt t voort", maar heeft een update nodig	Concept profiel is er
5^e module Beleidsmedewerker en ervaringsdeskundige laaggeletterdheid	nee	nee	nee	De uitwerking kan ook in (deels) digitale vorm. De opzet van "Zegt t voort" is hierin niet leidend

Hoofdstuk 4: Onderzoek

In elke innovatiekamer wordt gewerkt aan een strategisch wervingsplan voor gemeenten en aanbieders voor de systematische aanpak van werving van ervaringsdeskundigen. Hierbij kan onder meer gebruik gemaakt worden van recent ontwikkelde instrumenten Lost Lemon en Klasse en geëxperimenteerd worden met werving via de stap van mentoring (potentiële taalambassadeur start als oud-deelnemer met het wegwijs maken van nieuwe deelnemers in de educatie). Uiteraard zijn nieuwe of hervonden effectieve wervingspraktijken bijzonder welkom. Dat is aan de lokale partijen om te bepalen.

Het uiteindelijke doel is dat de 14 kamers een handzaam document opleveren voor, naast henzelf, andere partijen. Het document geeft handvatten hoe meer ervaringsdeskundigen gevonden en opgeleid kunnen worden en hoe de inzet van deze deskundigen op een duurzame en effectieve manier lokaal verankerd kan worden. De 14 strategische wervingsplannen worden gebundeld met – waar kan – een samenvatting van geleerde lessen en gedeelde ervaringen.

De innovatiekamers worden bij de start gevraagd om een serie startvragen te beantwoorden (zie bijlage II). De antwoorden voor deze vragen worden ingediend bij de landelijke projectleider, die ze op volledigheid en begrijpelijkheid voor derden zal controleren. De antwoorden bieden de projectleider houvast voor de processturing op de innovatiekamer en dienen als materiaal voor de onderzoeker.

Een gelijksoortige werkwijze wordt gehanteerd voor de vervolgvragen in het 2^e kwartaal en 4^e kwartaal 2020. De projectleider voert regie op goede kennisdeling en bespreking ervan, waarna er mogelijk gedeelde waarden en conclusies eruit getrokken kunnen worden.

In het 4^e kwartaal 2020 wordt er gewerkt aan een bundeling van de 14 strategische wervingsplannen met een leeswijzer en waar mogelijk samenvattende conclusies die door de onderzoeker worden gemaakt.

Bijlage I Afspraken Innovatiekamers

Afspraken Innovatiekamer ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid

Het project “Duurzame inzet lokale ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid” van Stichting ABC vindt plaats op minimaal 14 plekken door heel Nederland, in zogenaamde “innovatiekamers”. De looptijd is van oktober 2019 tot minimaal december 2020. Er is een optie op verlenging, mede afhankelijk van de subsidiegever Tel mee met Taal en/of mogelijkheden voor continuering.

1. Doelstellingen project

Binnen het project zijn er voor de losse *innovatiekamers* 2 doelen:

3. Nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid vinden en opleiden

De inzet is om per innovatiekamer 7 a 10 nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid op te leiden met een diversiteit in achtergronden zoals etniciteit en leeftijd en vaardigheidsniveau. Het doel is om de groep min of meer een weerspiegeling te laten zijn van de lokale gemeenschap van laaggeletterden. De trainingen en trainingsmaterialen van ABC voor het opleiden ervaringsdeskundigen, ondersteuners en beleidsmakers worden hiervoor benut.

4. Werkwijze duurzaam inbedden in lokale beleidssysteem

Er is een lokale structuur opgebouwd en werkwijze ontwikkeld waarbij de ervaringsdeskundige in verschillende rollen³ regelmatig worden ingezet en hoe hen hiervoor materieel en immaterieel te waarderen. De gemeente is hierin betrokken als partner. Ook is er een “thuis” voor de ervaringsdeskundigen en die ook zorg draagt voor de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning.

Aanvullend zijn er voor het project *overkoepelend* 2 doelen:

5. Vergroten kennis over duurzame inzet van lokale ervaringsdeskundigen

Het ontwikkelen van meer inzicht (met gemeenten en andere partners) over hoe lokaal ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid gevonden en opgeleid kunnen worden en hoe zij een meerwaarde hebben in het lokale beleidssysteem. De verschillende innovatiekamers beschrijven hun werkwijze met daarin hun geleerde lessen. Alle 14 beschrijvingen van de innovatiekamers worden gebundeld met een leeswijzer en conclusies erbij zodat deze hergebruikt kan worden door gemeenten of andere organisaties.

6. Ondersteunende rol landelijk ABC verbeteren

Met dit project verbetert Stichting ABC de huidige trainingen en materialen voor ervaringsdeskundigen, beleidsmakers en ondersteuners en breidt deze verder uit. Landelijk ABC is voornemens om hiermee haar rol als trainer en kennispartner over inzet lokale inzet ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid uit te testen, naast de rol als organisator van landelijke ontmoetingsdagen van ervaringsdeskundigen en lobby.

Met dit project wordt het aantal actieve ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid enorm uitgebreid en diverser qua samenstelling. Overigens worden afspraken gemaakt met de provinciale afdeling van

³ Het betreft de 4 rollen van ervaringsdeskundigen waarvoor ABC nu trainingen heeft ontwikkeld, te weten de rol rond taboedoorbreking, werven nieuwe deelnemers, tester van communicatieuitingen en inspraak bij beleidsontwikkelingen.

ABC waar de innovatiekamer plaatsvindt op welke wijze er lokaal informatie en kennis gedeeld wordt. Landelijk ABC faciliteert dit.

Bij de keuze van het starten van een innovatiekamer wordt gekeken in hoeverre aan de volgende randvoorwaarden voldaan kan worden:

1. Gemeente is enthousiast en is geïnteresseerd in duurzame aanpak

De basisvoorwaarde is dat de gemeente interesse heeft om ervaringsdeskundigen regelmatig in te gaan zetten en mee wil helpen aan een duurzame verankering in het lokale netwerk.

2. Netwerk is enthousiast en heeft potentiële plekken

Het lokale netwerk is enthousiast, er is een organisatie die lokaal de trekker wil zijn en de Taalambassadeurs een “thuis” wil geven. Tot slot zijn er in het netwerk plekken waar potentiële ervaringsdeskundigen regelmatig over de vloer komen en waar dus een vertrouwensband mee is. Dit is randvoorwaardelijk om hen in een relatief korte termijn te kunnen werven.

3. Kwaliteit en goede rolverdeling is mogelijk

Er is lokaal een geschikte (en beschikbare) projectleider, al dan niet in dienst van de lokaal trekkende organisatie en is er een goede rolverdeling mogelijk tussen landelijke organisaties en de lokale organisaties. Het gaat om bestaande structuren en netwerken versterken en niet elkaar verdringen of irritatie creëren bij bijvoorbeeld gemeenten en andere partners.

4. Een goede spreiding en afspiegeling van gemeenten is gewenst

Een geografische spreiding door Nederland en variatie in grotere en kleinere gemeenten is gewenst. De eerste 3 genoemde kenmerken van potentiële pilot-gemeenten zijn echter leidend.

2. Begroting en resultaten per innovatiekamer

Per innovatiekamer is er vanuit ABC ondersteunende financiering mogelijk om de pilot mogelijk te maken. Bij voorkeur is deze bijdrage aanvullend op de eigen financiering van de samenwerkende organisatie(s). Per pilot is er in totaal aanvullend 20.000 euro (inclusief btw) beschikbaar voor de volgende onderdelen:

1. experimenteerruimte wijze van vergoeding van de inzet van Taalambassadeurs,
2. extra personele inzet voor werving, coördinatie, communicatie en overleg,
3. huur ruimtes en reiskosten

Hiermee draagt ABC de verantwoordelijkheid rond de uitvoering van de declaraties, reiskostenvergoedingen e.d. over aan de innovatiekamer.

Bij het aangaan van de samenwerking met de lokale ontvangende partij is er een (inspannings)verplichting om in de periode najaar 2019 – 2020 de volgende resultaten te bereiken:

1. Het opleiden van 7 a 10 nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid met een diversiteit in achtergronden zoals, etniciteit, vaardighedenniveau en leeftijd (afhankelijk van de opbouw van de lokale gemeenschap), waarbij een expliciet aandachtspunt is dat de NT1-doelgroep niet ondergesneeuwd mag raken. De kosten van de trainer voor de trainingen van de ervaringsdeskundigen, ondersteuners en beleidsmakers worden betaald door ABC, inclusief de bijbehorende lesmaterialen. Overige kosten niet.
2. Het aanstellen van een lokale projectleider van de innovatiekamer die het aanspreekpunt is voor ABC, lokale netwerk en derden. Hij heeft wisselende rollen: naast het aanspreekpunt zijn kan het soms ook de regisseur of uitvoerder van de verschillende activiteiten en doelstellingen. De projectleider neemt namens de innovatiekamer deel aan landelijke overleggen en is (gedelegeerd) budgethouder van het overgedragen ABC-budget.
3. Het gezamenlijk ontwikkelen van een lokale structuur en werkwijze waarbij de ervaringsdeskundigen regelmatig worden ingezet en hoe hen hiervoor materieel en immaterieel te waarderen. Ook is er een “thuis” voor de ervaringsdeskundigen waar zij zich

ook echt thuis voelen, die zorg draagt voor de inhoudelijke en organisatorische ondersteuning (inclusief het administratieve beheer van declaraties en reiskosten).

4. Elke innovatiekamer krijgt een set van vragen over hun werkwijze en wat de geleerde lessen zijn. Samen met de lokale partners worden dit opgeschreven, zodat de opgedane kennis en inzichten hergebruikt kunnen worden door gemeenten of andere organisaties.
5. Het meewerken aan onderzoek naar effectieve inzet van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid en het delen van de ervaringen met collega pilots en derden.
6. Het vergroten van bekendheid over de inzet van lokale ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid, door bijvoorbeeld het maken en plaatsen van nieuwsberichten, inzet van social media en deelname of organiseren van bijeenkomsten enz. enz.

Het bedrag van 20.000 euro (inclusief btw) wordt in ongeveer drie gelijke tranches overgemaakt naar de innovatiekamer. De eerste tranche wordt overgemaakt na invullen van dit formulier (inclusief benoeming lokale projectleider en vaststelling onder regie van welke lokale organisatie deze valt). Tweede tranche is halverwege het project. De derde en laatste tranche wordt overgemaakt nadat de opzet en ervaringen zijn ingeleverd bij de landelijke projectleider en akkoord is bevonden.

Over de besteding van de middelen is naar de landelijke projectleider geen (tussentijdse) financiële verantwoording nodig. De ontvangende organisatie heeft de inspanningsverplichting om aan resultaat 1 te voldoen (7 a 10 nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid opleiden) en resultaatverplichtingen bij bovengenoemde resultaten 2 tot en met 6. De beschrijving van de opzet innovatiekamer (zie resultaat 4 hierboven) is tevens de (inhoudelijke) rapportage over de inzet van de middelen.

3. Ondertekening

Deze afspraken en uitgangspunten worden onderschreven door (naam + functie)

.....

Van organisatie (naam + gemeente)

.....

Namens de gemeente / regio

.....

Lokale projectleider is (naam)

.....

Handtekening deelnemende organisatie

datum

Handtekening ABC

datum

Bijlage II Toelichting en startvragen innovatiekamers

1. Versterken lokale ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid

Het project “Versterken lokale ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid” van Stichting ABC vindt plaats op minimaal 14 plekken door heel Nederland, in zogenaamde “innovatiekamers.

De bedoeling van het project is om door heel Nederland nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te vinden en op te leiden in verschillende rollen⁴ en deze in te bedden in het lokale beleidssysteem.

Daarnaast wil ABC via dit project, samen met gemeenten en andere partners, meer inzicht krijgen hoe lokaal ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid gevonden en opgeleid kunnen worden en hoe zij een meerwaarde kunnen hebben in het lokale beleidssysteem. Dit gaan we onderzoeken op verschillende manieren, waaronder aan alle innovatiekamers te vragen wat hun startsituatie is, hun werkwijze is en tot slot de geleerde lessen op te schrijven. Alle 14 beschrijvingen van de innovatiekamers worden gebundeld met een samenvattende conclusie erbij zodat deze hergebruikt kan worden door gemeenten en andere organisaties. Landelijk kennisinstituut Movisie zal dit onderzoek waarschijnlijk begeleiden.

Dit document gaat over het eerste deel van het onderzoek, wat is jullie startsituatie, en is een inventarisatie van jullie behoefte in kennisdeling en ondersteuning. Graag ontvangen we de antwoorden voordat de eerste werkconferentie plaatsvindt, naar alle waarschijnlijkheid begin december.

Veel dank alvast en als er verder vragen zijn, hoor ik het graag.

Puk Witte

p.witte@sardes.nl

Tel: 06-83160373

⁴ Het betreft de 4 rollen van ervaringsdeskundigen waarvoor ABC nu trainingen heeft ontwikkeld, te weten de rol rond taboedoorbreking, werven nieuwe deelnemers, tester van communicatieuitingen en inspraak bij beleidsontwikkelingen.

2. Beschrijving innovatiekamer

Graag ontvangen we voor de eerste werkconferentie antwoorden op de volgende vragen:

1. Hoe zie je innovatiekamer eruit?
 - Geef in ieder geval een beschrijving van de gemeente, inwoners, percentage laaggeletterdheid (of een inschatting daarvan), etc.
 - Is er een aanpak laaggeletterdheid vanuit de gemeente? Indien dat het geval is, wat zijn dan de hoofddoelstellingen ervan en doelstellingen voor 2020?
2. Hoe ziet het netwerk rond laaggeletterdheid eruit?
 - Geef minimaal aan welke organisaties actief zijn, welke kennis ze hebben, hoe de samenwerking is, etc.
 - Mis je nog relevante organisaties in je lokale netwerk?
3. In hoeverre zijn er al ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid aanwezig en actief? En zijn deze al aan een organisatie/netwerk verbonden?
4. Welke potentiële vindplaatsen voor de werving van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid zijn er op het oog? Is daar al goed contact mee?
5. Hoeveel ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid wil je in 2019 en 2020 wil opleiden?
 - In hoeverre wil je differentiëren in achtergronden zoals leeftijd, afkomst (is er specifiek aandacht voor de NT1-doelgroep?), wel of niet werkend, etc.?
 - Hoe past dit in de visie van de gemeente op laaggeletterdheid?

Indien het antwoord op vraag 6 voorhanden is, graag deze meesturen met de eerste 5 antwoorden. Indien deze niet aanwezig is, graag het antwoord op deze vraag uiterlijk in januari 2020 insturen (of in afstemming met de landelijke projectleider).

6. Wat is het plan van aanpak? Laat hier in ieder geval de volgende onderdelen terugkomen (*deze vraag kan ook later beantwoord worden*):
 - Hoe ga je nieuwe ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid werven (wat is je strategie en werkwijze)?
 - Hoe is het werven van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid binnen het netwerk geregeld met elkaar en welke organisatie neemt (waarschijnlijk) de ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid onder haar hoede?
 - Wanneer kan naar verwachting de eerste groep met de opleiding starten (ook nodig i.v.m. planning van de trainers)?
 - Welke ideeën zijn er om de ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid komend jaar in te zetten?

3. Kennisdeling en ondersteuning

We willen graag weten aan welk type kennis en wat voor ondersteuning jullie behoefte hebben. We gaan in elk geval werken met 3 werkconferenties (start, halverwege en einde project) waarin ontmoeting, kennisdeling en ondersteuning centraal staan. Op basis van jullie behoeftes denken we na over de invulling van deze conferenties en eventuele verdere kennisdelings- en ondersteuningsactiviteiten die we vanuit ABC kunnen bieden.

Graag horen we:

1. Aan welke type kennis je behoefte hebt en wat voor jou/jullie een passende manier is om dat op te halen en aan kennisdeling te doen.
2. Wat je op de volgende werkconferentie van andere innovatiekamers zou willen leren.

4. Eindrapportage 4^e kwartaal 2020

Ter informatie hierbij de vragen die waarschijnlijk in de eindrapportage zullen terugkomen. Deze kunnen op basis van de ervaringen nog aangepast worden.

1. Wat is een goede werkwijze om te starten met een groep lokale ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid (do's en dont's)?
2. Hoe zou je het resultaat omschrijven dat is bereikt met deze pilot (inclusief beschrijving van het aantal en type ervaringsdeskundigen)?
3. Wat waren binnen jullie innovatiekamer succesvolle manieren om ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te vinden, enthousiasmeren en op te leiden (met do's en dont's)?
4. Op welke wijze hebben de ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid een "thuis" gevonden bij een lokale organisatie, is de ondersteuning geregeld en hoe worden zij materieel en immaterieel beloond?
5. Op welke wijze is er een duurzame verbinding gerealiseerd met het lokale beleidsnetwerk, zodat de groep regelmatig wordt ingezet? En hoe is de financiering van de lokale groep ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid en hun ondersteuning geborgd?
6. Wat heb je van van lokale/regionale en landelijke samenwerkingspartners nodig? Ga hierbij ook specifiek in op de rol van Stichting ABC.